

۱- دکتر شبنم بهرامی؛ دکترای زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، استاد دانشگاه آزاد
 ۲- مهدیه نمازیان، الهه طاهری پور، آرش فخری؛
 دانشجویان کارشناسی زیست‌شناسی سلولی و مولکولی

اخلاق و چالش‌های داروهای مخدر در درمان

چالش‌های اخلاقی و اجتماعی مرتبط با داروهای مخدر

• نابرابری در دسترسی به داروهای مخدر

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، دسترسی به داروهای مخدر به‌ویژه مسکن‌های اپیوئیدی محدود است. این نابرابری دسترسی می‌تواند موجب افزایش رنج‌های غیرضروری برای بیماران شود. در حالی که در کشورهای توسعه‌یافته، دسترسی به این داروها ممکن است باعث سوءاستفاده و اعتیاد گردد.

• مصرف غیرقانونی داروهای مخدر

یکی از چالش‌های عمده در مصرف داروهای مخدر، استفاده غیرقانونی از آنها است. در بسیاری از جوامع، افراد بدون تجویز پزشک داروهای مخدر مصرف می‌کنند که این مصرف غیرمجاز می‌تواند منجر به اعتیاد و مشکلات اجتماعی زیادی شود، علاوه بر این، قاچاق این داروها و توزیع غیرقانونی آن‌ها خود به مشکل بزرگی تبدیل شده است.

• سوءاستفاده از مجوزهای پزشکی

برخی پزشکان به دلیل عدم نظارت دقیق یا فشارهای اقتصادی ممکن است داروهای مخدر را خارج از چارچوب‌های قانونی تجویز کنند، این امر می‌تواند به سوءاستفاده از داروها و افزایش مصرف غیرضروری آن‌ها منجر شود، این رفتار نه تنها به طور جدی بر سلامت بیماران تأثیر می‌گذارد بلکه موجب کاهش اعتماد عمومی به نظام سلامت می‌شود.

راهکارهای جایگزین و رویکردهای درمانی

• داروهای غیر اپیوئیدی

داروهای مخدر، به‌ویژه مسکن‌های اپیوئیدی، برای تسکین دردهای شدید ناشی از جراحی‌ها یا بیماری‌های مزمن مانند سرطان مؤثرند. با این حال، این داروها می‌توانند موجب اعتیاد، وابستگی و عوارض جدی شوند. مصرف نادرست این داروها به‌ویژه در مواقعی که ضرورت پزشکی ندارد، چالش‌های زیادی ایجاد کرده است. در این مقاله به بررسی اهمیت داروهای مخدر، چالش‌های اخلاقی و اجتماعی مصرف آن‌ها و روش‌های جایگزین پرداخته خواهد شد.

نقش داروهای مخدر در درمان

• مزایای داروهای مخدر:

داروهای مخدر، مانند مسکن‌های اپیوئیدی، در تسکین دردهای شدید و مزمن مفید هستند، این داروها در درمان بیماری‌هایی که با دردهای غیرقابل تحمل همراهند، مانند سرطان یا جراحی‌های بزرگ، کاربرد دارند، استفاده مناسب از این داروها می‌تواند به‌طور مؤثری کیفیت زندگی بیماران را بهبود دهد و نیاز به درمان‌های شدیدتر را کاهش دهد.

• مضرات مصرف داروهای مخدر:

مصرف طولانی‌مدت یا بی‌رویه داروهای مخدر می‌تواند به اعتیاد، وابستگی و سایر مشکلات جسمی مانند آسیب به کبد و کلیه منجر شود، همچنین، مصرف بیش از حد داروهای مخدر می‌تواند خطر مرگ ناگهانی را به‌ویژه در موارد مصرف بیش از حد افزایش دهد، بنابراین، نظارت دقیق و استفاده کنترل‌شده از این داروها اهمیت بسیاری دارد.

جدی نظیر اعتیاد و وابستگی منجر شود. بنابراین، نیاز به نظارت دقیق پزشکی، آموزش صحیح بیماران و استفاده از روش‌های جایگزین برای مدیریت درد اهمیت دارد. پزشکان و سیاست‌گذاران باید تلاش کنند تا دسترسی به این داروها به‌طور متعادل و مطابق با اصول اخلاقی انجام گیرد، به‌طوری‌که از سوء استفاده جلوگیری شود و بیماران واقعی بتوانند از مزایای این داروها بهره‌مند شوند.

منابع:

Cohen, M. J., Jasser, S., Herron, P. D., & Margolis, C. G. (2002). Ethical perspectives: opioid treatment of chronic pain in the context of addiction. *The Clinical journal of pain*, 18(4), S99-S107.

Ludwig, A. S & ,Peters, R. H. (2014). Medication-assisted treatment for opioid use disorders in correctional settings :An ethics review. *International Journal of Drug Policy*, 25(6), 1041-1046.

Hoffman, K. A. ,Ponce Terashima, J & ,McCarthy, D. (2019). Opioid use disorder and treatment: challenges and opportunities. *BMC health services research*, 19, 1-5.

Nicholson, K. M & ,Hellman, D. (2020). Opioid prescribing and the ethical duty to do no harm. *American journal of law & medicine*, 46(2-3), 297-310.

داروهای غیر اپیوئیدی نظیر استامینوفن، ایبوپروفن و داروهای ضدالتهابی غیر استروئیدی می‌توانند به‌عنوان گزینه‌های درمانی مناسب برای دردهای خفیف و متوسط استفاده شوند، این داروها عوارض کمتری نسبت به داروهای اپیوئیدی دارند و می‌توانند در مدیریت دردهای غیرمؤثر مؤثر باشند.

• روش‌های غیر دارویی

روش‌هایی همچون فیزیوتراپی، طب سوزنی، روان‌درمانی و تکنیک‌های آرام‌سازی می‌توانند به‌عنوان درمان‌های مکمل برای مدیریت درد مورد استفاده قرار گیرند، این روش‌ها هم به‌طور مستقل و هم در ترکیب با درمان‌های دارویی به‌ویژه برای دردهای مزمن مفید هستند و می‌توانند وابستگی به داروهای مخدر را کاهش دهند.

• آموزش و آگاهی بخشی

آموزش بیماران در مورد خطرات داروهای مخدر، عوارض جانبی آن‌ها و علائم وابستگی می‌تواند به کاهش سوء مصرف کمک کند، پزشکان باید به بیماران خود اطلاعات کافی در مورد استفاده صحیح از این داروها بدهند و از تجویز بی‌رویه آن‌ها خودداری کنند.

نتیجه‌گیری

داروهای مخدر در درمان دردهای شدید و مزمن مؤثر هستند، اما مصرف نادرست و بی‌رویه آن‌ها می‌تواند به مشکلات